

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke

den 16. september 2018

Kirkedag: 16.s.e.Trin/B

Tekst: Sl 139,1-12; 1 Kor 15,21-28; Joh 11,19-45

Salmer:

SK: Nu går vi glad * 730 * 727 * 729 * 476 * 728

LL: Nu går vi glad * 730 * 729 * 728

Jeg synes, at det fra tid til anden kan være lidt svært med høstgudstjenester. Svært, fordi det billede, som ligger i betegnelsen og også er i f.eks. de salmer, vi synger, ligger milevidt fra langt de fleste menneskers erfaringer og oplevelser omkring høst. De billeder udspringer i landbrugssamfundet. Udspringer i et samfund, hvor rigtig mange familier i byen var dels afhængige af høsten, dels var engageret i høsten. Det var ikke kun landmanden, der høstede. Enhver familie med respekt for sig selv havde en køkkenhave som et nødvendigt tilskud til husholdningen. Når vi har køkkenhaver i dag, så skyldes det oftest en ideologi om økologi eller selvforsyning eller det sjove i, at der er meget kort fra jord til bord. Jeg kender ikke nogle, der har køkkenhave af nød.

Og det er meget få af os, der overhovedet bemærker, at der bliver høstet. Det er endnu færre af os, der er engageret i det. Utallige marker rundt om i vore sogne passes og plejes af maskinstationer, så ikke engang ejeren selv er engageret. Og det går så stærkt. Man kører forbi en fuldmoden mark om morgenen, og ved frokosttid, så er den høstet og bigballerne er ved at blive kørt væk. Langt de fleste af os lægger mærke til høsten, når medierne fortæller om årets høstudbytte, og en eller anden landmand udtaler sig derom, med forventning eller skuffelse. Jo, så lægger vi mærke til høsttiden, når tonstunge

og meterbrede maskiner og traktorer trækker alenlange køer på landevejene, så vi andre kommer for sent til vores ”høst”.

Jeg vil nu alligevel holde fast i høstgudstjenesterne, fordi de også har det element i sig at være takkegudstjenester for høsten til livet. Det er en temagudstjeneste om livet med det fokus, at i sidste ende, så er livet og gaver og muligheder deri, gaver fra Gud. Intet af det er en selvfølgelighed. Og i lyset af det, så er det – synes jeg – en god ting, at vi i hvert tilfælde en gang om året har en gudstjeneste med livet og dets nødvendigheder og eksistens som tema uanset, hvordan vi så tjener og dermed høster til det daglige brød, vi køber i Brugsen og Netto. Det er også muligheder, der gives os, at have et job og have rimelig nemt ved at komme til det daglige brød og kunne bære det hjem i familiens hjem og lægge det ind i køleskabet. Der er ikke noget af det, der er en selvfølge eller et krav, selv om statistikken i vore omgivelser siger, at sådan har de fleste mennesker det.

Min kone og jeg sad og talte lidt om, hvor godt vi har det i går i forlængelse af en nyhedsudsendelse i TV, og vi ved godt, at tingene er ikke så simple; men alligevel er det da tankevækkende, at der er faktisk stor nød mange steder i verden, og vi så billeder fra orkanen i USA og supertyfonen på Filippinerne, og straks derefter blev der fortalt om weekendens Formel 1 løb. Igen, jeg ved godt, at man kan ikke bare trække en linie imellem dette; men det er en tanke eller to værd, at vi som menneskehed ser menneskers ulykke og elendighed og samtidig brænder vildt mange penge af på underholdning og sport. Og det perspektiv kan også trækkes ind i privatøkonomien, ind i tankerne omkring ens egen eksistens i ens eget syn på velfærd og rigdom, ens eget forhold til det og brug af det på sig selv og andre.

Og netop de andre er også med i billedet i nogle af de salmer, vi synger i dag. I særdeleshed salmen, vi slutter med. Her sættes også fokus på, at hvad vi har fået givet, er givet for at blive givet. Vi har forpligtelse på hinanden. Vi bør være hinandens mål og ikke hinandens midler. Jeg kan godt være lidt bange for, at de elementer af høstgudstjenesten aldrig bliver overflødige. Om vi så nok så meget afskaffer oksekødet og måske endda bliver helt kliniske i vore fødevarerindustri og konsumering, så tror jeg aldrig, det bliver overflødigt at tale om hensyntagen til hinanden og næsten. Det vil altid være nødvendigt at tale imod fråds, grådighed, egoisme, udbytning og overflodssamfundet. Det vil altid være nødvendigt, at have en gudstjeneste om livet som en gave fra Gud, og ikke en selvfølgelig rettighed.

I lyset af nogle af disse tanker er det også, at vi klager over livets nød og ulykke. Klagesange, der faktisk også kan have eksistentiel dybde. Vi beklager os i dag, bare vi kommer i den forkerte kø i Netto. Men der er jo også hændelser i livet, der gør så ondt, at vi klager i hele vores tilværelsesforståelse, og deri måske også i vor forståelse af Gud. Det er ikke alle mennesker, der som salmisten i GT-læsningen, kan erfare, at om så dødsrigets mørke samler sig over en, så er Gud der stadig. Vi har måske endda lige frem nemmere ved at tro det modsatte, at når nød og ulykke rammer os, så sætter vi spørgsmålstegn ved Guds nærvær.

Det gør Martha og Maria også i evangeliefortællingen. De giver godt nok udtryk for det med omvendt fortegn. De siger til Jesus: ”Herre, Havde du været her, var min broder ikke død.” Marthas og Marias ord til Jesus er en anden måde at sige: Hvorfor Gud? Gud, hvor er du? Jeg kan ikke hverken se eller føle, at du omslutter mig forfra og bagfra. Gud, hvorfor? Og det kommer til fulde til udtryk i jødernes spørgsmål: ”Kunne han,

som åbnede den blindes øjne, ikke også have gjort, at Lazarus ikke var død?”

Konklusionen må altså være, at Lazarus døde, fordi Jesus var fraværende. Sådan kan vi meget nemt komme til at tænke, og ikke mindst føle. Sådan set, så er vi inde at røre ved det, som vi også kalder for *Det ondes problem*: Hvis Gud er, hvorfor kan der så være så megen nød og ulykke/ondt? Omvendt må jo gælde, at hvis Gud var, så var der ikke så meget ondt, ulykke og nød. Ergo, Gud er fraværende, har vendt blikket bort fra os.

Den tanke kan man også møde hos mennesker, der tror, de har opfundet de vises sten og i deres dybsindige underfundighed har fundet på det spørgsmål, som ikke engang præsten kan svare på, og hvormed de jo klart kan afvise Guds nærvær. Mennesker har spurgt sådan i alle tider. Der er ikke noget nyt under solen. Og i alle tider har mennesker brugt dette som en undskyldning for ikke at give sig ind i troens Gudsforhold. Og i stedet for at sige, at de ikke vil tro, så skal vi andre synes, at de er så kloge, og deres intelligens forbyder dem at tro i så indlysende selvmodsigelser.

Jeg har ikke noget svar på problematikken om det ondes problem. Men i lyset af høstgudstjenesten vil jeg godt vende problematikken om; ikke, at jeg derved tror, at jeg har fundet det svar, som hele menneskeheden ikke har fået givet; men for at tænke lidt over os selv og Gud. Jeg vil kalde det for *Det godes problem*.

Det godes problem vil være dér, hvor vi råber til Gud: Gud, hvorfor? Gud, hvorfor skal jeg være lykkelig? Hvorfor skal jeg lige have muligheder i livet? Hvorfor går det mig godt, Gud, det kan da ikke være meningen? Det er de færreste mennesker, der finder anfægtelse i sådanne ting. Men, eksistentielt – og

dermed helt uden tanke for Gud, så burde det da undre os. Hvorfor tilsmiler skæbnen lige os så meget? Kristeligt set bør det ikke undre os. Og det er her, jeg tror, vi har et vigtig perspektiv på både det ondes og det godes problem. For kristeligt set, så er der slet ikke så megen nød og ulykke i verden, som der ville have været, hvis Gud ikke var. Hvis ikke det netop er fordi, Gud ER, så ville verden for længst været gået til i sin egen ondskab, grådighed, fråseri og medmenneskelig ligegyldighed. Når dette ikke er sket, så skyldes det netop, tror jeg, at Gud ER og omslutter os både forfra og bagfra, og Hans hånd når os selv i de mørkeste egne af livet og sindet.

Noget, som det er vigtigt, at vi tager med os er, at for og hos Gud, dér er livets lykke og succes og nød og ulykke mere end blots øjeblikkets fylde af det ene eller det andet. Det er mere end øjeblikkets velbefindende og glæde eller ubehag og klage. Livets lykke og ulykke skal ses i evighedens perspektiv, hvilket kommer til syne i troen på Jesus. Livets og Lykkens perspektiv skal ses i lyset af opstandelse og liv hos og med Gud. Ulykkens og Lidelsens perspektiv skal ses i lyset af livet og døden uden Gud. Samlet i de to modsætninger: Frelse og fortabelse.

Det er i fortabelsen, uden Gud og troen på Hans omsorg, at vi er fortabt og prisgivet begrænsningen til at tale om livet og døden, om død i livet. Og det sætter sit præg på hele vort syn på livet. Modsat er det i frelsen, med Gud og troen på Hans omsorg, at vi har muligheden for at tale om døden og livet, om liv i døden. Jesus siger det selv i de ord, der i hvert tilfælde i vore kirker lyder ved hver eneste bisættelse og begravelse: ”Jeg er opstandelsen og livet. Den, der tror på mig, skal leve, om han end dør, og enhver, som lever og tror på mig, skal aldrig i evighed dø.”

Det er værd at bemærke, at Jesus ikke taler om sig selv som livet og opstandelsen. Han taler om sig selv som opstandelsen og livet. Helt, som vi ser det i Grundtvigs salme *Nu falmer skoven*, hvor vi i 7. vers henledes til at se, at

Når engang på Herrens bud
vort timeglad udrinder,
en evig sommer hos vor Gud
i Paradis vi finder.

Jesus har ikke nøde at tale til os om, at livet dør. Den erkendelse gør vi os smerteligt. Martha og Maria har gjort det. Lazarus har været død i fire dage, og der lægges ikke skjul på, at han stinker allerede. Døden er ikke god for livet.

Men Martha og Maria og med dem alle os andre har brug for, når skoven falmer, når timeglasset udrinder, når vi erfarer, at livet har en sidste anvendelsesdag, da at bliver holdt for øje, at vort navn er indskrevet i Jesu Kristi livsbog.

Det er en reference til de sidste ord, vi synger i dagens gudstjeneste. Og i denne salmes sidste vers, kan det synes som om, at det at blive skrevet i Kristi livsbog, det er belønningen for at have brugt livets muligheder i hæderligt og kærligt virke og hjælpsomhed mod den svage. Men, det er forudsætningen. Fordi vi ikke er begrænset til liv og død, men forløst til opstandelse og liv i Jesus Kristus, skal vi leve vor Herre til behag og ære og bruge livets muligheder på at elske, hjælpe og værne, thi deri er livet.

Jøderne konstaterer om Jesus, at han elskede, og han hjælper Lazarus ud af graven ved at tale det guddommelige og livgivende skaberord. En dag skal det ord lyde til os, kom herud, Michael... Da vil ordene: "Løs ham og lad ham gå" ikke

være møntet på ligklæderne, men på dødens bånd. Løs ham og lad ham leve i min herlighed, vil de ord betyde i Jesu mund.

Indtil da, kalder Jesus os ud i livet, kalder os til at leve det i lyset af opstandelsen og i erkendelsen af, at i bund og grund, så kommer alle gode gaver ovenned, så tak da Gud, ja, pris dog Gud for al hans herlighed!

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.